

Standardizace

NUTRIČNÍ PÉČE V POBYTOVÝCH ZAŘÍZENÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, VERZE 2

Proces Standardizace nutriční péče v Domovech pro seniory (DS) byl zahájen jako pilotní projekt v roce 2005 ve třech pražských Domovech pro seniory, na žádost jejich ředitelů. Cílem bylo nastavení komplexní a kvalifikovaně řešené výživy uživatelů, včetně systému zhodnocení realizace standardizované nutriční péče. Vznikl tak ucelený, unikátní a následně v praxi prověřený nástroj pro postupnou implementaci jednotlivých standardů nutriční péče do DS v České republice. Standardy vycházely z Mezinárodních akreditačních standardů (JCI) a Národních akreditačních standardů (SAK ČR), a stále jsou v souladu s platnou legislativou. Organizačního a finančního zajištění se velmi dobře zhostila firma Nutricia, odbornou náplň a posléze odbornou garanci celého projektu jsem zajistila já.

Následně a postupně se do Standardizace nutriční péče zapojilo 24 Domovů pro seniory v rámci celé České republiky. Po celou dobu realizace, tj. do roku 2012, byly potřebné náklady na realizaci a organizaci projektu plně hrazeny firmou Nutricia. Od roku 2013 do roku 2017 byly firmou Nutricia hrazeny následné kontrolní reaudity ve standardizovaných Domovech pro seniory, které ve dvouletých intervalech hodnotily, zda v příslušném zařízení je poskytována nutriční péče stále v souladu s parametry Standardizace. Každé z úspěšných zařízení má k dispozici Certifikát, který osvědčuje, že poskytuje svým uživatelům vysoce kvalifikovanou nutriční péči v souladu s platnými předpisy.

Za období od počátku Standardizace vstoupily k 1. 1. 2007 v platnost legislativní normy (zejména zákon 108/2006, a příslušná prováděcí vyhláška, Standardy kvality sociálních služeb) a jejich návazné aktualizace. Postupně se významně obměnila klientela těchto zařízení ve vztahu ke stupni závislosti. Vznikla a dále stále vznikají oddělení domovů se zvláštním režimem pro uživatele s demencí, protože poptávka, respektive potřeba stále stoupá. Ve srovnání s klientelou roku 2005 tak jasně vidím změnu k výrazně polymorbidním uživatelům, s významnými zdravotními problémy ovlivňujícími schopnost příjmu stravy i její využití. Ruku v ruce s touto skutečností a s širší dostupností odborných informací, se zvyšuje v pobytových zařízeních sociálních služeb i počet pracovníků, uvědomujících si potřebu systémového řešení nutriční péče u této klientely. Potřebu signalizují také další typy pobytových

zařízení, nejen Domovy pro seniory, ale i zařízení s klientelou mentálně a zdravotně handicapovaných.

Současně však stále ještě přetrvává v mnoha zařízeních legislativně neudržitelná situace, kdy je uživatelům poskytováno dietní stravování bez kompetentního personálního vybavení. Povinnost poskytnout uživatelům stravování včetně dietního, ukládá zákon 108/2006 od 1. 1. 2007, přitom ještě v roce 2018 jsou zařízení, která poskytují dietní stravování (nejčastěji diabetické), které není realizováno podle bezpečných pravidel (tedy adekvátně potřebě uživatele). Takto riskantní poskytování služby – dietního stravování, znamená vysoké riziko poškození klienta neodborně realizovanou službou. Běžně na stránkách pobytových zařízení zveřejňované jídelní lístky jsou v tomto směru dostatečně ilustrativní. Adekvátně a bezpečně poskytnutá služba dietního stravování znamená, podle receptur a jídelních režimů stanovených nutričním terapeutem, upravovaných aktuálně podle toho, co je či není uživatel schopen konzumovat.

Od roku 2016 se postupně navyšuje počet zařízení, která se o Standardizaci nutriční péče zajímají a chtějí ji realizovat. Proto jsem zpracovala aktualizovanou podobu Standardizace nutriční péče (verze 2), která je připravena tak, aby bylo možné realizovat její části samostatně. Celkově je členěna do 4 tematických modulů, 3 nezávislých seminářů a vyžaduje 2 jednodenní školení přímo v zařízení. Materiál oponovaly zkušené kolegyně s praxí ve Standardizovaných DS, v pozicích nutriční terapeutky a vedoucí zdravotního úseku. Partnerem pro

realizaci po odborné i organizační stránce je Sekce výživy a nutriční péče, z. s. Odborně budou pro zařízení partnerem v realizaci zkušené lektorky (všeobecná sestra + nutriční terapeutka).

Realizace plného rozsahu Standardizace je předpokládána v rozsahu 14–16 měsíců (vždy s pauzou červenec–srpen, prosinec–leden). Rozpočtené měsíční náklady činí cca 11 tisíc Kč.

Pro realizaci je v prvním běhu, vzhledem k předpokládanému celkovému počtu účastníků, potřebná účast minimálně 3 zařízení (maximum 5). Pro přihlášení je třeba využít web <http://www.sekce-vnp.cz/standardizace-nutricni-pece-v-domovech-pro-seniory>, kde bude k 1. 1. 2019 zveřejněn vstupní dotazník k vyplnění.

Následně bude realizováno v dohodnutém termínu jednodenní vstupní školení v zařízení, pro zhodnocení jednotlivých oblastí realizace. Školení realizuje vždy dvojice zkušené všeobecné sestry a zkušené nutriční terapeutky. Z školení vypracovaná zpráva bude podkladem pro smlouvu o realizaci Standardizace nutriční péče, podle zájmu a možností zařízení. Jednotlivé odborné úkony, zpoplatněné podle předem stanoveného ceníku, je třeba uhradit vždy před jejich realizací.

Plný rozsah Standardizace nutriční péče ve verzi 2:

- Jednodenní vstupní školení v zařízení
- 1. modul = identifikace nutričních rizik
- Seminář pro nutriční terapeutky (NT) - dietní systém v pobytových zařízeních sociálních služeb
- 2. modul = stravovací provoz
- Seminář pro kuchaře – dietní stravování v pobytových zařízeních sociálních služeb

- 3. modul = nutriční péče o uživatele
- Seminář pro NT a kuchaře – úprava stravování při potížích se žvýkáním a polykáním
- 4. modul = standardizace nutriční péče
- Jednodenní výstupní šetření v zařízení = zhodnocení realizace standardizované nutriční péče

Za každý splněný modul obdrží zařízení dílčí certifikát, osvědčující splnění příslušného rozsahu činností.

Předběžné orientační náklady v Kč:

- vstupní šetření cca 28 tisíc,
- odborný seminář cca 16 tisíc,
- odborný modul cca 21 tisíc,
- výstupní šetření cca 28 tisíc.

Celý program Standardizace nutriční péče, verze 2, vyžaduje stejně jako dříve, aktivní zájem ze strany poskytovatelů.

Ustanovení REALIZAČNÍHO TÝMU zařízení, který po celou dobu v zařízení na zavedení a nastavení jednotlivých potřebných kroků pracuje. Jako optimální pro realizaci a s ní spojená opatření jak organizačního, tak i provozního charakteru se dlouhodobě osvědčuje toto sestavení:

Ředitel

Koordinátor týmu – vedoucí zdravotního úseku

Nutriční terapeut

Předpoklady pro úspěšnou realizaci:

- zájem a podpora managementu
- schopný koordinátor realizačního týmu
- správné personální obsazení (zejména profesi nutriční terapeut)
- informovaný a motivovaný personál DS
- spolupráce všech pracovníků jednotlivých

vých úseků

- poctivý přístup
- edukace uživatelů

Výsledky Standardizace nutriční péče:

- Zavedení standardu umožňuje účinně identifikovat a následně adekvátně uspokojovat nutriční potřeby uživatelů.
- Systematizace nutriční péče zvyšuje kvalitu poskytovaných služeb a pozitivně ovlivňuje nutriční stav uživatelů.
- Standardní procesy poskytují garanci odborné správnosti a vysoké kvality poskytovaných služeb ve formě jasně zdokumentovaných postupů.
- Standardizace procesů umožňuje efektivnější využití stávajících zdrojů.

Mgr. TAMARA STARNOVSKÁ

starnovska@sekce-vnp.cz